

Κώστας Χ. Πασχάλης

Για την κρίση στην αγορά ή το χρονικό ενός προαναγγελλθέντος θανάτου

Εδώ και πολλά χρόνια οι ραγδαίες οικονομικές εξελίξεις στη χώρα προδιέγραφαν με εκπληκτική ακρίβεια τη καθοδική πορεία του λιανεμπορίου.

Το άνοιγμα των αγορών, η επέλαση των πολυκαταστημάτων, η συμπίεση των τιμών, η επιβολή (διαφήμιση) νέων καταναλωτικών συμπεριφορών, η αλλαγή των όρων διαβίωσης στις τεράστιες μεγαλουπόλεις και κατά συνέπεια η αποδυνάμωση των ιδιαίτερων σχέσεων που καλλιεργούνταν μεταξύ του εμπόρου και των πελατών, σε συνδυασμό με σειρά άλλων παραγόντων, κατέστησαν ασφυκτικές τις συνθήκες επιβίωσης των μικρών εμπόρων.

Η παραπάνω κατάσταση πολλαπλώς βεβαρημένη από την ανεμμάτιστη φορολογική (αμιγώς εισπρακτική, εντέλει) πολιτική των εκάστοτε κυβερνήσεων, καθώς και την κατακόρυφη αύξηση των παγίων (δαπανών, συντήρησης και εξόδων) έχει οδηγήσει τους εμπόρους σε ένα τραγικό αδιέξοδο, στο οποίο από καιρό έχουν περιέλθει χωρίς δυστυχώς να διακρίνουν κάποιες ακτίνες αισιοδοξίας.

«Είλωτες» εξ' ανάγκης, εργάζονται καθημερινά ατελείωτες ώρες, υφιστάμενοι σωρεία ελέγχων, αναλώνοντας μεγάλο μέρος του χρόνου τους σε γραφειοκρατικές διεκπεραιώσεις, επενδύοντας ολοένα και περισσότερο σε κινήσεις που θα βελτιώσουν την κατάσταση της εργασίας τους, πάντα μέσα στο άγχος και την ένταση του αμείλικτου ανταγωνισμού, με κόστος και αυτήν ακόμη την οικογενειακή θalπωρή και με μοναδικό αποτέλεσμα ένα μεροκάματο που μόλις και μετά βίας καλύπτει τις ανάγκες τους.

Πολλοί ισχυρίζονται πως μια από τις αιτίες αυτής της τραγικής κατάστασης πρέπει να αναζητηθεί στους ίδιους τους επαγγελματίες, που δεν κατάφεραν να δημιουργήσουν έναν ισχυρό συνδικαλιστικό κλάδο δυναμικής διεκδίκησης των όποιων δικαιωμάτων τους. Σαφώς και αποτελεί αιτία, αλλά δεν πρέπει να μας διαφεύγει πως είναι τέτοιες οι συνθήκες ανταγωνισμού στην αγορά που εκ των πραγμάτων δυσχεραίνουν τις συλλογικές δράσεις.

Άλλοι, οι περισσότεροι ίσως, ισχυρίζονται πως για όλα φταίει το «κεφάλαιο» η «ολιγαρχία» και γενικώς τα μονοπώλια που μέσα από τα γιγαντιαία μεγέθη τους ισοπεδώνουν οποιαδήποτε εστία μικρής αντίστασης.

Σαφώς και στέκει το παραπάνω ιδεολόγημα, **μόνον που κάποια στιγμή πρέπει να συνειδητοποιήσουμε πως με αναθέματα και αφορισμούς δεν αντιμετωπίζεται μια πραγματικότητα στενά προσαρμοσμένη στα οικονομικά πλαίσια που χαρακτηρίζουν τους τρόπους ανάπτυξης της αγοράς. Μιας αγοράς αυτορυθμιζόμενης εν πολλοίς που αναζητά μόνιμως νέα και περισσότερο δυναμικά πεδία δράσης, υπερβαίνοντας φραγμούς και όρια, ηθικούς κανόνες και αξίες.** Μάλιστα είναι χαρακτηριστικό πως τα τελευταία χρόνια η κατάσταση αυτή υπηρετείται από τις ίδιες τις κυβερνήσεις (αλλά και από τις τοπικές εξουσίες), ως αποτέλεσμα είτε αθέμιτων πιέσεων, είτε ως συνειδητή οικονομική επιλογή. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η τρέχουσα οικονομική κρίση που ώθησε κυβερνήσεις με σαφή αντιπροστατευτικό χαρακτήρα να «ρίξουν» τεράστια χρηματικά αποθέματα στην αγορά για να καλύψουν τα ελλείμματα γιγαντιαίων πολυεθνικών επιχειρήσεων, σε βάρος βέβαια πάντα των φορολογούμενων πολιτών (τα κέρδη σε λίγους, οι ζημιές σε όλους).

Το ερώτημα λοιπόν για το αν και κατά πόσο είναι αντιστρέψιμη η υπάρχουσα κατεύθυνση, παραμένει εκ των πραγμάτων ρητορικό, από τη στιγμή που το κυρίαρχο οικονομικό δόγμα σ' όλη σχεδόν την υφήλιο είναι η περαιτέρω ενίσχυση των μεγάλων επιχειρήσεων στο όνομα της διασφάλισης των θέσεων εργασίας των χιλιάδων υπαλλήλων τους και φυσικά στο όνομα της διαφύλαξης των ιερών και οσίων της ελεύθερης αγοράς που θεωρεί επιτυχία αποκλειστικά και μόνον τη συσσώρευση κεφαλαίου μέσα από τη συνεχή διεύρυνση του κύκλου των προσφερόμενων αγαθών και φυσικά της συνεχούς ανταπόκρισης του αγοραστικού κοινού. Τα παραπάνω βέβαια μέσα σ' ένα ωραιοποιημένο καθεστώς μερικής απασχόλησης που έχει σύρει στη σύγχρονη «δουλεία» χιλιάδες

Κώστας Χ. Πασχάλης

Για την κρίση στην αγορά ή το χρονικό ενός προαναγγελθέντος θανάτου

νέους ανθρώπους για ένα μισθό της πείνας.

Εύλογα λοιπόν αναρωτιέται ο μικρομεσαίος επαγγελματίας και δη αυτός που κρατά μια οικογενειακού επιπέδου επιχείρηση για το αν και κατά πόσο μπορεί έστω και στο ελάχιστο να προβάλλει τις δικές του αξιώσεις.

Αυτό που μπορεί να δοθεί ως απάντηση είναι, πρωτίστως να δραστηριοποιηθεί μέσα από το σωματείο του και ξεπερνώντας τις όποιες αναστολές ή και επιφυλάξεις του να συμπράξει και να διεκδικήσει με τρόπο αμεσότερο και μαζικότερο την ικανοποίηση των παγίων αιτημάτων του κλάδου του.

Η διεκδίκηση αυτή πέραν της ικανοποίησης μιας σειράς στόχων που αφορούν κυρίως την ενίσχυση της μικρομεσαίας επιχειρηματικότητας, πρέπει να σταθεί με αποφασιστικότητα στη διατήρηση του υφιστάμενου ωραρίου. Είναι το τελευταίο ανάχωμα που στέκεται ακόμη όρθιο, αλλά κι' αυτό στο τελευταίο διάστημα δέχεται ανηλεείς επιθέσεις. Με διάφορα προσχήματα (όπως τουριστικές περιοχές) ανοίγει εντέχνως η «κερκόπορτα» για την άλωση του λιανεμπορίου. Αν «πέσει» και η Κυριακή έχει χαθεί σχεδόν ολοσχερώς η παρτίδα για το εμπόριο, αφού πλέον το «μύθο» που θα επικρατήσει θα είναι «ο σώζων εαυτών σωθήτω».

Από εκεί και πέρα ο ίδιος ο επαγγελματίας, είναι καιρός να συνειδητοποιήσει πως πρέπει επιτέλους να χρησιμοποιήσει σωστά το μόνο όπλο που έχει, αυτό της ψήφου του. Ώστε να πάψουν οι πάσης φύσεως κυβερνώντες να τον θεωρούν ως «δεδομένο».

Αντιστοίχως μεγάλη ευθύνη, στο θέμα της ενίσχυσης της τοπικής επιχειρηματικότητας, φέρουν και οι Δημοτικές Αρχές, που αντί της πρωτοδότησης της αγοράς, με ουσιαστικές αναπλάσεις των αστικών κέντρων, σοβαρή διευθέτηση της κυκλοφορίας των οχημάτων, σημαντική διεύρυνση των δικτύων των πεζοδρόμων, καθώς και δημιουργία λειτουργικών χώρων πρασίνου, αναλώνουν το μεγαλύτερο μέρος της θητείας τους στις διερευνητικές επαφές για την αναζήτηση επενδυτή που θα αξιοποιήσει κεντρικά δημοτικά ακίνητα για να φτιάξει στο κέντρο της πόλης εμπορικά κέντρα.

Πλέον χαρακτηριστικό παράδειγμα η πόλη μας, που εδώ και τρεις δημαρχιακές θητείες προβάλλει ως όραμα την εκποίηση της δημοτικής περιουσίας στο όνομα μιας στρεβλής και μόνον κατ' όνομα ανάπτυξης που θέλει εμπορικά κέντρα συνοδεία υπογείων χώρων στάθμευσης στο κέντρο της πόλης. Σαν να μην έφθανε, δηλαδή, η ασφυκτική παρουσία των πολυεθνικών επιχειρήσεων που έχουν περισφίξει την πόλη από παντού, έχουμε και τον κάθε εκλεγμένο Δήμαρχο να «οραματίζεται» εκ του ασφαλούς «πύργους», «επάλξεις» και «γυάλινα» οικοδομήματα.

Μήπως εντέλει ο «εχθρός» βρίσκεται και «εντός των πυλών» και μάλιστα με τη δική μας συναίνεση;